

LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA I LA TELEVISIÓ

Sessió a càrrec de Francesc Vallverdú (maig de 1985)

L'exposició és estructurada segons el següent guió:

1. El marc conceptual. Discussió sobre el concepte *normalització lingüística*, derivat de la noció de *lleialtat lingüística* (Weinreich).

2. La televisió com a instrument de normalització lingüística. Breu estat de la qüestió a escala doctrinal.

3. La televisió i l'extensió social del català. Després d'apuntar que la situació de la TV en català el 1985 és més equilibrada que en altres mitjans de comunicació i millor, o semblant, que la d'altres països independents, s'entra en discussió sobre els temes següents: *a)* les dificultats lingüístiques; *b)* la presència del català en diversos canals; *c)* el desafiament tecnològic; *d)* la televisió a la resta dels Països Catalans.

4. La televisió i la normativització del català. Discussió sobre la situació de l'estàndard oral (en l'aspecte fonètic i en el de la competència lingüística dels professionals), per acabar amb les grans línies del model de llengua per a televisió: *a)* adequació al caràcter eminentment oral del mitjà; *b)* adequació de la diversitat de registres; *c)* consideració dels aspectes encara delicats en la situació de la llengua catalana; *d)* necessitat d'incorporar veus procedents de les diverses regions catalanes.

5. Conclusions. Des del punt de vista de l'extensió de l'ús del català, la normalització lingüística en televisió ha avançat considerablement de 1983 ençà sobretot gràcies a TV3. S'han modificat algunes actituds lingüístiques, que dificultaven el procés de normalització. Així molts catalanoparlants han pogut comprovar que en català es poden fer *tantes* coses com en castellà: la sorpresa amb què alguns van rebre les *veus* en català d'un J. R. o d'un Paul Newman ha donat pas, en pocs mesos, a una acceptació generalitzada. Quant als castellanoparlants, han pogut practicar passivament amb una llengua, que han descobert que els era útil, i això ha ajudat, sens dubte, a propagar la comprensió del català.

Tanmateix, els canvis que es poden produir en el món de la televisió són tan importants que, si no es prenen mesures adequades (enfront de la televisió privada, la televisió per cable o satèl·lit, etc.), ens podem trobar d'aquí a pocs anys enyorant l'any 1985, perquè hàviem arribat a la proporció de 10/7 entre els programes generals espanyols i els programes catalans!

Des del punt de vista de la normativització, és a dir, la modelació de l'estàndard, la normalització lingüística ha fet passos importants, però encara insuficients. La definició d'un model de llengua és una feina delicada que ultrapassa la responsabilitat dels comunicadors. Caldria una coordinació entre tots els experts en comunicació dels diversos mitjans, emparada per la Direcció General de Política Lingüística, a fi de perfilar aquest model.

(El text complet de l'exposició s'ha publicat a F. Vallverdú, *Elocució i ortologia catalanes*, Barcelona: Ed. Jonc, 1986, ps. 39-49).

DISCUSSIÓ

Joaquim Torres

Els primers comentaris del debat varen consistir bàsicament en preguntes de tipus estadístic que es feien al ponent.

Posteriorment va intervenir en J. Martí i va plantejar dues qüestions, l'una relativa a la Llei de Normalització lingüística i l'altra a la formació lingüística dels locutors. Pel que

fa a la primera qüestió, va dir que el problema és que la Llei de Normalització no tracta de política lingüística sinó del procés normalitzador. No s'hi defineix quin és l'objectiu final, si l'oficialitat única del català o la cooficialitat. En relació a la formació lingüística dels locutors, va manifestar que hauria de donar-se a la Facultat de Ciències de la Informació.

Va contestar ambdues qüestions en F. Vallverdú. Referent als objectius de la Llei de Normalització Lingüística, va considerar que primer cal aconseguir que el català sigui a la pràctica l'única llengua pròpia de Catalunya, i després es podrà avançar cap a la seva oficialitat exclusiva. Pel que fa a la formació lingüística dels locutors, va dir que actualment a la Facultat de Ciències de la Informació el català és ja una assignatura seriosa i que a TV3 s'exigeix als que entren ara un nivell de català més elevat que el que es demanava anteriorment.

Va parlar després l'A. Bastardas, el qual va manifestar que segons ell la causa de la col·loquialització del castellà a Catalunya fou la conjunció d'una immigració massiva i de l'aparició de la televisió en castellà.

Seguiren diverses intervencions en les quals es va comentar la importància del fet que la major part de la població sigui capaç d'utilitzar el castellà amb fluïdesa. També es va insistir en la gran influència que té actualment la televisió en els conflictes lingüístics.

Més endavant l'I. Mari va prendre la paraula per plantejar la necessitat d'una col·laboració entre TV3 i la Direcció General de Política Lingüística. Aquesta col·laboració tindria com a finalitats la fixació d'una llengua estàndard vàlida per a tots els Països Catalans i la definició d'una estratègia encaminada a anar conquerint públic per a la TV3 fins a assolir que aquesta tingués la mateixa audiència que la TVE a Madrid. L'esmentada estratègia s'hauria de basar no en l'intent d'impedir que es mirés la TVE sinó en l'aprofitament dels seus moments baixos.

Aleshores va intervenir en F. Vallverdú per dir que certament hi hauria d'haver coordinació entre TV3 i la Direcció General de Política Lingüística, però de moment aquesta coordinació no hi és. Per la seva banda farà el que pugui en aquest sentit, però no pot canviar la situació existent. Pel que fa a l'estratègia encaminada a augmentar l'audiència de TV3, creu que sí que n'hi ha una i que l'audiència va creixent. D'altra banda, no considera bo que es contempli de manera sistemàticament crítica, el circuit català de TVE, com es fa en alguns medis.

El col·loqui es va cloure amb diversos comentaris sobre aquesta darrera qüestió.

L'ESCOLA I EL CANVI LINGÜÍSTIC

Sessió a càrrec d'Humbert Boada (setembre de 1985)

El contacte lingüístic crea situacions diverses. Una d'elles és constituïda per l'alternança o pas d'una llengua a l'altra. Es tracta clarament d'un aspecte sociolingüístic, però la seva incidència sobre l'individu o el grup és evident; per tant, la Psicologia no es pot permetre ignorar-los, com tampoc no pot fer-ho amb els aspectes educatius i socials de la situació que ha creat aquesta alternança.

Els estudis realitzats al Quebec mostren que es pot parlar de dos tipus de bilingüisme, un dit *additiu*, on s'adquireix una nova llengua, sense pèrdua de la llengua i la cultura autòctones, i un altre, dit *subtractiu*, on es va imposant la llengua i cultura del grup de més alt prestigi.

A partir d'aquestes reflexions considerem els resultats obtinguts en investigacions que hem dut a terme en subjectes bilingües extrets de mostres de les ciutats de Barcelona (bilingües